

איתמר: מר בריה דרבינא אמר: אחד זה ואחד זה — אסור, זה משום בונה וזה משום אשווי גומות.

רב פפא אמר: אחד זה ואחד זה — מותר, כי אין לחוש למיחזי כבונה כדעת רבא, וגם אין לחוש שמתוך כך ישכח וישוה גומות, וגם אם ישוה גומות שלא במתכוין אין בכך כלום כי ההלכה היא כרבי שמעון⁽¹⁶³⁾.

ומבררין: למר בריה דרבינא — במאי מקנחי ליה?⁽¹⁶⁴⁾

ואמרינן: מקנחי ליה בקורה הנמצאת על

הקרקע.

אמר רבא: לא ליתוב⁽¹⁶⁵⁾ איניש אפומיה דליחייא [לא ישב אדם על יד לחי המבוי] הפתוח לרשות הרבים⁽¹⁶⁶⁾, כי דילמא מיגנדרא [יתגלגל] ליה חפץ לרשות הרבים. ואתי לאתויי לפי שאין ניכר כל כך בין מבוי לרשות הרבים⁽¹⁶⁷⁾.

ואמר רבא: לא ליצדד איניש כובא בארעא [אדם לא יושיב יפה חבית על הארץ], דכיון שהיא כבדה⁽¹⁶⁸⁾ יש לחוש דילמא אתי לאשווי גומות⁽¹⁶⁹⁾.

אדם בראש המבוי וחפץ בידו".

166. נחלקו האחרונים, אם דין זה אמור גם במבוי הפתוח לכרמלית. [עיי' משנה ברורה סי' שס"ה ס"ק כ"ט ושעה"צ אות כ"ג].

167. העתקנו את לשונו של רש"י בפרק שואל [לקמן קמ"ח ב' ד"ה אפומא].

וכתב הרא"ש [סי' י"ג] שעל פתח חצר הפתוחה לרשות הרבים מותר לשבת עם חפץ, מפני שיש היכר בין החצר לרשות הרבים.

168. כתב הריטב"א [ד"ה אלא אמר רבא] שרבא נקט בדוקא "כובא" שהיא כבדה, אבל בשאר כלים קטנים לא גזרו.

169. השלחן ערוך [של"ז ס"ד] כתב "אסור לצדד חבית על הארץ, דכיון שהיא כבדה — יבוא להשוות גומות ודאי, והוי פסיק רישא".

וכתב הגר"א שם, שזו דעת המחבר שהאיסור הוא משום שמא ישוה גומות בלא להתכוין, שזה אסור משום "פסיק רישא" אבל התוספות כתבו שיש לחוש שמא ישכח וישוה גומות בכונה.

163. נחלקו הראשונים בפסק ההלכה, יש פוסקים כרבא, ויש פוסקים כרב פפא, ויש פוסקים כמר בריה דרבינא, ושלשת הדעות הובאו בשלחן ערוך [ש"ב ס"ו].

164. הקשה הב"ח [ש"ב ד"ה טיט שעל רגלו] מנין לגמרא שיש אופן המותר לפי מר בריה דרבינא?

ותירץ, שמהלשון "אחד זה ואחד זה" — אסור" משמע שיש אופן המותר, שאילו היה הקנוח אסור בכל אופן, היה צריך לומר אסור לקנח.

165. הרי"ף גורס "לא לישתמש" במקום "לא ליתוב". והב"ח בהגהותיו על הגמרא כתב שזו הגירסא הנכונה, ומשמע ממנה שאין איסור לשבת על ידי הלחי, אלא באופן שמשתמש שם עם חפציו. וכן בפרק שואל [לקמן קמ"ח ב] הגמרא שואלת "והא קא חזינן נשי דמותבי חצבי ויתבן אפומא דמבואה ולא אמרינן להו ולא מידי". משמע שאין לנו קפידא על כך שהם יושבות שם, אלא על כך שהן יושבות שם עם כדיהם.

בשלחן ערוך [שס"ה ס"ה] כתוב "לא ישב